

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Lähteenmäki, M-L. & Ruhalatti, S. (2021) Eräänä aamuna nousi etäopettajan aurinko. TLC-blogi, 24.3.2021.

URL: <https://www.tuni.fi/tlc/eraana-aamuna-nousi-etaopettajan-aurinko/>

Eräänä aamuna nousi etäopettajan aurinko

Kuva: Marja-Leena Lähteenmäki

“Minulla alkaa uusi opetus – 46 entuudestaan tuntematonta opiskelijaa etänä! Pahuksen korona! Millä tavalla saan mitään tuntumaa ryhmään? Nimelistan mukaan joukossa on 12 miestä ja loput naisia. Minkä ikäisiä he ovat, mikä heitä kiinnostaa, ovatko he valmiita osallistumaan ...?”

Nyt vuoden kestäneet poikkeusolot ovat haastaneet opetushenkilöstön pohtimaan verkko-opetuksen käytänteitään uudessa valossa. Digitaalisuuskin tänä päivänä mahdollistaa entistä monimuotoisempia osallistamisen mahdollisuuksia. Tässä kirjoituksessa paneudumme ryhmäytymiseen ja oppijayhteisön tukemiseen oppimisprosessin eri vaiheissa. Millä keinoin opettajana voisin edistää turvallisemman ryhmän ilmapiirin syntymistä ja toisaalta kannatella sitä toiminnallisin sekä osallistavin menetelmin?

Vinkkejä etäryhmäytymiseen

Keväisenä maanantiaamuna otimme yhdessä haltuun erilaisia menetelmiä etäryhmäytymisen tueksi. Etäryhmäytymisellä haluamme edistää opiskelijan kokemaa turvallisuutta siitä, että hän voi pelkäämättä tuoda esiin omia ajatuksiaan ja ideoitaan. Oppijayhteisössä vallitsee tällöin avoin, rakentava ja arvostava vuorovaikutus. Tässä tarjoamme sinulle muutaman vinkin.

Verkkokokousympäristössä (Zoom) voit hyödyntää erilaisia toiminnallisuuksia ryhmäytymisen tukena. Esimerkiksi uudelleen nimeämisellä, annotoinnilla, videokuvalla, chatilla ja pienryhmätiloilla voit edistää ryhmäytymistä. Pienryhmätiloissa käytävät ryhmä- tai parioporinat ovat oiva tapa tutustua vertaisiin. [Dialogibingoa](#) voit hyödyntää ryhmäytymisen alkuvaiheessa itsereflektoinnin välineenä vaikkapa niin, että jokainen valitsee itselleen muutaman kehitettävän osataidon ja näihin palataan aina sopivissa kohdin yhteiskeskusteluissa. Erilaisten kuvakorttien ja metaforien hyödyntäminen esittelyissä tai orientoitumisessa aiheeseen lisää turvallisuuden tunnetta opiskelijaryhmässä.

Maanantaiaamuna keskustelimme lisäksi empatian edistämisestä etäyhteyksien avulla. Saarikiven (2020) mukaan sitä voidaan edistää ottamalla mukaan videokuvat, hyödyntämällä mielikuvitusta ruokkivia asioita ja jakamalla enemmän tietoa itsestämme. Lisäksi voidaan tahdistua ja tartuttaa tunteita tai vaikkapa lisätään läsnäolon tunnetta kehonkielellä kertoen. Tähän tarvitaan videokuvaa.

Tarkastelimme myös ennakkoon tapahtuvan ryhmäyttämisen mahdollisuuksia. Osaksi aloitusvaihetta kannattaa sisällyttää luovempia esittäytymisiä oppimisympäristön keskustelualueelle, esimerkiksi etsintäkuulutuksen muotoon laadittu oma esittely voisi olla jännittävä tapa tutustua toisiin ryhmäläisiin.

Kokemuksista toimintaan

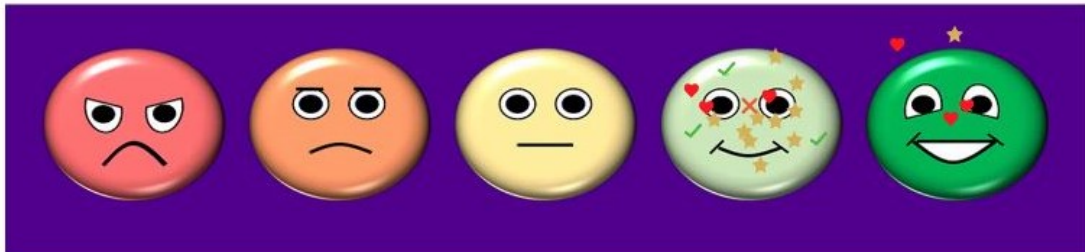
“Olen toteuttanut etäluentoja Zoom-yhteydellä. Välillä tuntuu, että paikalla on x määrä nimiä, mutta ei ihmisiä. Nauhoitan luennot siinä toivossa, että joku ehkä katsoo niitä myöhemmin. Useimmat eivät avaa kameraa edes hetkeksi – ehkä heillä ei edes ole kameroita. Kysymyksiin saan pari hymiötä chat-ikkunaan. Onko tämä vuorovaikutusta vai yksinpuhelun painajaista!”

Otimme Oiva Opettajan kanssa maanantaiaamun oppeja kokeiluun: Ryhmässämme on 42 opiskelijaa – osa tuntumpia ja osa vielä varsin vieraita. Pyysimme jokaista osallistujaa lisäämään etunimensä perään sanan, joka kuvaa häntä itseään opiskelijana tällä hetkellä. Sanoina tuli esille mm. aktiivinen, innostunut, kiinnostunut, väsynyt ... Opettajana minusta tuntui, että ryhmä tuli jotenkin lähemmäksi. Pyysimme heitä myös avaamaan kamerat. Yli puolet tekikin näin ja osa jopa koko ajaksi.

Avasimme kaikkien kuvat omiin näyttöihimme. Oli mukava nähdä, kuka kulloinkin puhui. Pidän tärkeänä järjestelmän ominaisuutena sitä, että näen puhujan nimen kuvan yhteydessä. Heikon nimimuistin omaavana opettajana pystyn puhuttelemaan opiskelijoita nimeltä huomattavasti helpommin kuin luokkatilanteessa! Joitakin nimiä saattaa jopa jäädä mieleen.

Lopussa käytimme Zoomin annotointityökalua. Aikaa oli vähän, mutta annoimme opiskelijoille vastattavaksi kaksi kysymystä. Näet toisen kysymyksen ja siihen saamamme vastaukset alta.

Mitkä ovat tuntemuksesi opinnoista tällä hetkellä?

Tämä oli todella nopea ja hauska tapa koota palautetta. Aikaa meni vain hetki eikä tilanne suinkaan ollut hätäisen tuntuinen. Tämän aktiviteetin otan jatkossa käyttöön myös opetustilanteiden välipalautteen kokoamisessa.

Ryhmytyimisestä pääsemmekin kiinni seuraavaan pedagogiseen tekoon: Odotamme oppimisen olevan yhteisöllistä ja sosiaalista, mutta miten valmennamme opiskelijat työskentelemään ja oppimaan yhdessä digitaalisissa ympäristöissä?

Marja-Leena Lähteenmäki, Yliopettaja, TAMK, Hyvinvointi ja terveysteknologia
Sanna Ruhalahti, Yliopettaja, TAMK, Pedagogiset ratkaisut

Lähteet

Ruhalahti, S. (2021). [Ryhmytä etänä](#) (webinaari 22.2.2021).
Saarikivi, K.(2020). Empatiaa etäyhteyksin (webinaari 23.4.2020).